

AZ „ORSZÁGOS ÁLLATVÉDŐ EGYESÜLET“ ÉS A „MAGYARORSZÁGI
 ≡ ÁLLATVÉDŐ EGYESÜLETEK SZÖVETSÉGÉ“-NEK KÖZLÖNYE ≡

BUDAPEST IX., ERNŐ-UTCZA 11-13. sz. TELEFON 85-12.

Ezen lap közleményeinek utánnnyomását nemcsak szívesen megengedjük,
 hanem tisztelettel kérjük is.

Megjelenik egyszer havonként. □ Előfizetési ára 1 évre 2 korona.

V. ÉVFOLYAM

1908 OKTÓBER

∴ 10. SZÁM ∴

TARTALOM: Az időszerű teendők főbbjei a madár- és egyéb állatvédelem terén. — A tanítószeg szerepe a madarak és fák védelmében. — A Gyermeknapár ára. — *Egyesületi hírek:* A körmendi állat- (és madár-)védő egyesület megalkulása. — A pozsonyi állat- és madárvédő-egyesület választmányi ülése. — A Kecskeméti Állatvédő Egyesület. — A Szentgotthárdi Állatvédő Egyesület. — A soproni állatvédő egyesület. — Szentgotthárd és Vidéke madárvédelmi viszonyairól. — *Szemle:* Sziám sorsa. — Az Állattenyésztési és Tejgazdasági Lapok megjegyzései. — *Állatok világa:* Könyöradománygyűjtő kutya. — *Vegyesek:* Dr. Kováts György emléke.

Az időszerű teendők főbbjei a madár- és egyéb állatvédelem terén. *)

I.

A hőmérő a hajnali és esti órákban napok óta csak 4—5 fok meleget mutat. Benne vagyunk az őszben egészen s kis idő múlva reánk köszönt előbb a hűvös esős, majd a hideg, zuzmarás időjárás, aztán az igazi tél minden szigorával.

Már elő is szedtük melegebb öltözékeinket; át-

idomítottuk a beállott változásokhoz mérten lakásainkat; gondoskodtunk lehetőleg főbb és fontosabb téli ételmisszereinkről s fűtőanyagokról, hogy ne találjon egészen készületlenül bennünket a téli időszak.

Az állattenyésztő- vagy állattartó gazda, aki az állatok védelmében általában érdekelt, bizonyára szinten gondjai közé foglalta legalább is azon főbb teendőket, amelyek a tulajdonát képező hasznos háziállatok, de a természetben és mezei gazdálkodásban fontos egyéb ily állatoknak is téli gondozására, védelmére szükségesek.

Nagyon nagy a száma ezen teendőknek az egész év folyamán, nagy még az egyes évszakokban külön-külön is; én csak az éppen most, és közvetlenül ezután

*) Felkérjük t. tagtársainkat, hogy hasonló aktualis teendők közlésével lapunkat az év mind a négy szakában megtisztelni szíveskedjenek.
 Szerkesztő.

aktuális teendők főbbjeire kívánok rámutatni az u. n. „gyengébbekre“ való tekintettel, akik a dologban kevésbé, vagy éppen nem járatosak.

A közgazdaságilag oly annyira fontos hasznos madárvédelem terén elérkezett a legfőbb ideje annak, hogy a téli eleség beszerzéséről s készletben tartásáról most már végleg gondoskodjunk. Egy pár héten át nem igen szenved még szükségét az eleségben a szabadban élő madár, az ellátását tehát hóesésig el lehet halasztani, de akkor már mesterséges etetőkkel istápolni kell.

Ez etetőkről, azok egyes esetekhez mért legcél-szerűbb formáiról és a legalkalmasabb eleségekről, s azok nyújtási módjairól bőven van szó (egyéb művektől most eltekintve), egyfelől *Chernel István*: „Az okszerű madárvédelem“ című művében, másfelől *Csörgey Titus*: „Utmutató a mesterséges fészekodvak alkalmazásához és egyéb madárvédelmi intézkedésekhez“ című munkájában. E műveket az „Országos Állatvédő Egyesület“ kész az azokra reflektálókhoz juttatni.

Ugyancsak itt az ideje annak, hogy a már ki-függesztett, vagy másképp alkalmazott mesterséges fészkelőknek, védő-hajlékoknak utána nézzünk, hibáit kijavítsuk s új fészkelő odvak s egyéb készletek alkalmazását végrehajtsuk azért, hogy azokban itt maradó hasznos madaraink a tél viszontagságai elől megvonulhassanak, megvédessenek s a majdan visszaköltözők is tanyát lelhessenek.

Az ímént említett művek erre nézve is bő tájékozást nyújtanak, úgy hogy további magyarázatokba belemenni egészen fölösleges s jelen alkalommal megjegyzésem még csak annyi, hogy hasznos házi emlős állataink téli gondozásáról és védéséről e lap következő 11-ik számában fogok, már kimerítőbben, megemlékezni.

Zoophylos.

A tanítótság szerepe a madarak és fák védelmében.

A Szombathelyi Egyházmegyei Kath. Tanító-Egyesület szeptember hó 15-én tartotta rendes gyűlését, mely alkalommal *Pum Károly* igazgató-tanító, a Szentgotthárdi Állatvédő Egyesület pénztárosa a fenti cím alatt egy nagy tetszést aratott előadást tartott.

Az érdekes előadásból, melyet lapunk szűkre szabott kerete miatt egész terjedelmében sajnálatunkra nem közölhetünk, a következő részeket emeljük ki:

„Hogy az állat- és madárvédelemnek miféle közgazdasági hasznai vannak és hogy mily hatást gyakorol a népszellemre, azt tisztelt népnevelő kartársaim előtt nem kell magyaráznom.“

„Csak azokról az intézményekről fogok röviden beszélni, amelyek az állatvédelem és különösen a madárvédelem szolgálatában állanak, nevezetesen: Az Országos Ifjúsági Madárvédő Ligáról, a madarak és fák napjáról és az egyesületekről.“

„A madárvédő ligában az egész magyar gyermek-ség a haza javára egy célra egyesül. Ez az egyesülés a nagy közösség érzetét kelti a gyermeki szívekben,

az eszme terjesztése az ifjúság erkölcsi nevelésének egyik leghatékonyabb eszköze, az állatvédelem gyakorlatának terjesztése pedig kiszámíthatatlan nemzetgazdasági hasznot ígér. Hogyne volna annak üdvös eredménye, ha a hasznos madaraknak legnagyobb pusztítója, a gyermek-ség, azoknak védőjévé lesz!“

„E szövetségnek pedig nincs más szervezete, nincs más összekötő kapcsa, mint egy fogadalom.“

„E fogadalmat megmagyarázza a tanító a gyermekeknek, valamint az aláírás jelentőségét is, azután aláírattja a gyermekekkel. A fogadalomnak aláírt példánya a tanítónál marad, hogy számot tudjon adni róla hányan, kik és mikor lettek a liga tagjai. Egy másik példányt pedig a gyermek kap meg annak az igazolásául, hogy felvették a liga tagjai közé. Ha a liga valamely tagja állatkinzást vagy madárpusztítást követne el vagy nézne el, ami nagyon ritka eset lesz, akkor csak eléje kell mutatni az ő aláírott fogadalmát és azzal kell rá erkölcsileg hatni.“

„Van a ligának egy másik külső jele is és pedig az a jelvény, mely százanként 10 koronáért kapható. Többet ér azonban, hogyha a hiúság ez eszköze helyett a gyermeknapot vetetjük meg tanulóinkkal. Ezt szintén 10 fillérért kapják meg, de e 10 fillérből 2 fillér az Országos Eötvös-Alapé.“

„A madárvédelem másik intézménye a madarak és fák napja.“

„Legjobb együttes tavaszi ünnepélyvel megülni e napot. Az ünneplésre a következő segédkönyvek nyújtanak anyagot és utmutatást: 1. „Miként ünnepeljük meg a madarak és fák napját?“ Az Országos Állatvédő Egyesület ingyen adja minden tanítónak a kiadványát, melyben öt nyertes pályamű jelent meg. 2. Fodor Árpád füzet: „A madarak és fák napja“. 3. Vaday József könyve: „A madarak és fák napja“. 4. Beleznay és Vaday könyve: „Egy- és több-szólamu eredeti alkalmi dalok a madarak és fák ünnepére.“

„De a madarak és fák napja csak betetőzése egy nevelő és oktató munkának, melynek egész évben folyton folynia kell az iskolában. A tanítóknak segédkönyvei e munkában 1. Herman Ottó: A madarak hasznáról és káráról. 2. Csörgey Titus: Utmutató a mesterséges fészekodvak alkalmazásához. 3. K. Nagy Sándor műve: Az állatvédők törvénykönyve. 4. Fromm Géza dr.: Madárvédelem. 5. Az „Állatvédelem“ című szaklap.“

„Segédkönyveket az egyesületek révén kapnak a tanítók és az iskolák, valamint a madárvédelem gyakorlatához szükséges fészkelő-odvakat és etető-házikókat is az állatvédő egyesületek adnak ingyen.“

„Ez év elején a szentgotthárdi állatvédő egyesület azt a célt tűzte ki maga elé, hogy Vasvármegye összes járásában alakít járási állatvédő egyesületeket. Fodor Árpád tanár alelnök nagy tevékenységének már is szép eredménye van, mert már hat járásban megvan az egyesület és a többi négyben is meg fog alakulni, mert már folyik a taggyűjtés előkészítő munkája. Ezekre a részben már megalakult, részben alakulóban levő egy-letekre is kegyes volt fölhívni a tanítótság figyelmét a

kir. tanfelügyelő ur. Én is kérem, mint a „Magyarországi Állatvédő Egyesületek Szövetsége“ végrehajtó-bizottságának tagja és a kezdeményező Szentgotthárdi Állatvédő Egyesület pénztárosa, kedves kartársaimat, hogy az állat- és madárvédelem ezen intézményeit: az egyesületeket, melyek a másik kettőt: a ligát és a madarak és a fák napját magában foglalják és gyermekük gyanánt keblükön táplálják, minden tehetségükkel és szívük melegével pártfogásukba venni kegyeskedjenek.“

A Gyermeknaptár ára.

Állatvédő egyesületek és tanítótestületek részéről, akik a múlt években kedvezményes áron kapták a Gyermeknaptárt, különböző kérdések érkeztek, melyekre adott válaszaink érdemleges részét célszerűnek véljük közlőnyünk hasábjain is köztudomásra hozni.

Az egyesületünk által évenként kiadott „Ajándék-könyvecske“, később „Gyermeknaptár“ több éven át ingyen osztatott szét a népiskolákban.

Az egyesület rendkívül szűkre szabott anyagi ereje miatt ilyenformán csak mintegy 15—20 ezer példányt oszthatott ki évenként, mert az egész költségből mi sem térült meg.

Mivel az egyesületet országos jellege arra kötelezte, hogy az egész országra kiterjedő minél nagyobb akciót fejtsen ki, négy évvel ezelőtt elhatározta az egyesület, hogy a naptár tömegesebb terjesztése céljából, azt mérsékelt áron fogja árusítani, mely végből az egyesület szövetségzett a néptanítók özvegyeinek és árváinak segítésére rendelt Eötvös-alap vezetőségével oly alapon, hogy a terjesztést együttes erővel igyekezzenek eszközölni, minek fejében 20°/o, azaz naptáranként 2 fillér az Eötvös-alapot illesse.

Az elmúlt három év mintegy próba-éveknek volt tekinthető, mert meg kellett kísérelnünk, hogy az eddig ingyen adott naptárt, bár áldozatok árán pénzért is, forgalomba hozzuk. Hogy célunkat elérjük, a naptárt 5, 6 és 7 fillérért adtuk egyes nagyobb megrendelőknél, csak hogy a közönséget rászoktassuk a naptár vásárlására.

A három kísérleti év tanúságot tett arról, hogy naptárunk értékét a közönség felismerte és így az egyesület vezetősége felelősségénél fogva nem találta többé megengedhetőnek, hogy a kísérleti években indokolt veszteségek és ráfizetések tovább folytattassanak és ezáltal a tömeges terjesztés érdeke érzékeny csorbitást szenvedjen.

Ehhez járult még a nyomdai költségeknek időközben történt emelkedése és ami a fő, az egyesület jövedelme az évek során alig emelkedett, a kiadások pedig folyton és nagy mértékben szaporodtak, kivált azért, mert tevékenységünk fősúlyát a népiskolába helyeztük és itteni akciónk érdekében sok ezernyi kiadványt és nyomtatványt osztogattunk *ingyen* a néptanítóknak és iskoláknak. Ilyenek: — hogy csak néhányat

emlitsünk — Vadaynak könyve, a „Madarak és Fák napja“-ról, az általunk kitűzött pályázaton díjazott és a Madarak és Fák napjáról szóló munkák, az iskolai „Falitáblák“, az Országos Ifjusági Madárvédő-Liga nyomtatványai stb.

Midőn a néptanítókra és iskolákra, valóban szerény pénzügyi viszonyaink mellett, ily sokat fordítottunk, nem méltánytalan dolog, ha viszont a tanítósgától azt kívánjuk, hogy támogatásunkra legyen és pedig önzés és mellétekintetek nélkül abban, hogy Gyermeknaptárunkat minél előbb oly arányban terjeszthessük el, mint azt a németbirodalmi állatvédő egyesületek teszik, melyek közül az egyik hasonló irányú naptárát 1,600.000 példányban árusítja évenként. Ehhez aránylag idővel a mi naptárunk is legalább 400.000 példányban kell, hogy elkeljen, de ez csak úgy lehetséges, ha a tanítósg bennünket őszintén és önzetlenül, hathatósan támogat.

Gyermeknaptárunk terjesztése a tanítósg érdekebe is vág. Ha valakinek, akkor a tanítónak érdeke az, hogy a gyermekek szivnemesítő olvasmányhoz jussanak, nem is említve azt, hogy minden naptár néhány fillért juttat az Eötvös-alapnak, tehát ismét csak a tanítósgnak.

Egy gyakorlati ember, aki a nyomdai viszonyokkal ismerős, egy pillantásra megítélheti azt, hogy egy ilyen naptárnak 8 fillérért való árusítása nem lehet üzlet, mert eddig nem találtunk nyomdát, mely e naptárt ily áron kiállithatta volna. De föltéve, hogy a 8 fillér fedezné a papír, szedés, nyomtatás, színes boríték és fűzés költségeit, még mindig igen sokat kell az egyesületnek erre a míveletre ráfizetni.

A terjesztés maga igen tetemes költséget igényel. Mutatványszámot küldtünk az idén 4000 néptanítónak, mintegy 250 tanítótestületnek, valamennyi tanfelügyelőségnek, a törvényhatósági és rendezett tanácsú városoknak, valamennyi állatvédő egyesületnek öt különböző szövegű körlevél kíséretében, ami már magában tetemes kiadásokat igényel. Ezenfelül kívánatra bárkinek küldünk mutatványszámot. De ehhez járulnak még a postai szétküldés költségei, melyek szinte hihetetlen költséget vesznek igénybe. Egy vagy két példány küldése 5 fillérbe kerül, három példány már 10 fillérbe, 10 példány 30 fillérbe kerül és csak 70 példányból álló küldeményeknél száll le a postaköltség annyira, hogy 1—1 példányra 1 fillérnél valamivel több esik. Számtalan küldeményünk csak 10, 15 és hasonló apró példányszámból áll, úgy, hogy csak postaköltségeink jóval több, mint 1000 korona költséget fognak igénybevenni, mely kiadáshoz még a csomagolás költségei is járulnak.

Csak ezt a két nagy tételt figyelembe véve, t. i. a mutatványszámok és postai szállítás költségeit, világos, hogy egyesületünk már így is tetemes deficittel kezeli a Gyermeknaptár kiadását és így minden további engedmény már elviselhetlen áldozatot róna az egyesületre.

Országos Állatvédő Egyesület.

Egyesületi hírek.

A körmendi állat- (és madár-)védő egyesület megalakulása.

Körmeden (Vasvármegyében) Pulay Ferenc főszolgabíró kezdeményezéséből és buzgólkodása folytán új egyesület alakult, melynek megalakulásáról az Országos Állatvédő-Egyesülethez a következő jegyzőkönyv küldött be:

„Jegyzőkönyv, mely felvételre 1908. évi augusztus hó 29-én az állat- (és madár-)védő egyesület alakuló közgyűlése alkalmából. Jelen vannak: Gömbös Sándor, Soós Gyula, Fodor Bernát, Rábay Zsigmond, Kovács Emil dr., Farkas József, Cederá Mátyás, Pulay Ferenc, dr. Gergő Samu, Gerlits Elek. Pulay Ferenc főszolgabíró üdvözlöli a megjelenteket, röviden vázolja az értekezlet összehívásának célját, megállapítja, hogy az egyesület megalakulásához elegendő aláíró jelentkezett. A jegyzőkönyv vezetésére Gerlits Elek urat, a jegyzőkönyv hitelesítésére pedig Farkas József és Fodor Bernát urakat kéri fel. Elnöklő főszolgabíró ur az állatvédelem és az állatvédő-egyesületek jelentőségéről tanulságos előadást tart, mely előadás a jelen voltak egyhangú tetszésével találkozik. Előadás után felteszi a kérdést, hogy a gyűjtő-íven aláírt jelentkezők óhajták-e az állat- (és madár-)védő egyesületet megalapítani. Az egyhangulag adott igenlő felelet után elnöklő főszolgabíró határozatilag kimondja, hogy Körmeden az állat- (és madár-)védő egyesület megalakult.

Következik az elnökség, tisztikar megválasztása. Ezután egyhangulag megválasztanak: elnökké Sipos Antal, hercegi uradalmi főerdész; alelnökké Cederá Mátyás plébános; titkárrá Thomka Jenő m. kir. állami főerdész; jegyzővé Gerlits Elek, közleg. gyakornok; pénztárnokká (olvashatatlan) főkönyvelő. Közgyűlés a most megválasztott egyesületi vezetőséget, mely egyelőre ideiglenesnek tekintendő, megbizta, hogy az alapszabályokat dolgozza ki s jóváhagyás végett a belügyminiszter urhoz felterjessze és azoknak jóváhagyottan visszaérkezése után a végleges megalakulás céljából közgyűlést hívjon össze.

Indítványok nem tételvé, elnök az ülést berekeszti.

Kmf. Gerlits Elek s. k., jegyző, hitelesítjük: Fodor Bernát s. k., Farkas József s. k.“

Az eddig jelentkezett tagok száma 48 és további tagok gyűjtése folyamatban van.

A választmány megválasztását s az Országos Szövetséghez való csatlakozás kimondását az egyesület az alapszabályok belügyminiszteri jóváhagyása után összehívandó végleges alakuló közgyűlésnek tartotta fenn.

Örömmel üdvözljük az új egyesület megalakulását és a legjobb reményeket fűzzük ez újabb társ-egyesületünk sikeres működéséhez. (Sajnálattal értesültünk időközben, hogy Sipos Antal főerdész az elnöki tisztet el nem vállalta.)

A pozsonyi állat- és madárvédő-egyesület választmányi ülése. Jelen voltak Hornyánszky Aladár alelnök

elnökte alatt: Györök Márton, dr. Császár Mihály, Kemény Lajos, Kovarik Mihály, Fehér Pál, Krammer József, Lehner József, Schmidt Ferenc, Szkokanek István, Siegert Rezső, dr. Kovács Lajos titkár, Stampfl Hugó pénztáros és Fülep Zsigmond segédjegyző.

A hozott határozatok közül a következőket emeljük ki:

Az egyesület titkára jelenti, hogy a miniszter az alapszabályokat minden változtatás nélkül jóváhagyta. Az „Országos Állatvédő-Egyesület“ a pozsonyi új társ-egyesületet egy átiratban üdvözölte és felkérte, hogy nevezze meg azon két tag nevét, kik az egyesületet a szövetségi nagygyűlésben és az „Országos Állatvédő-Egyesület“ választmányában, mint a szövetség végrehajtó bizottságában képviselni hivatják.

Györök Márton tanár indítványára a választmány dr. Jankovich Marcell országgyűlési képviselőt, az egyesület elnökét és dr. Kovács Lajos, városi tiszt orvost, az egyesület titkárát bizta meg az egyesület képviselésével.

Az egyesület hivatalos helyisége egyelőre a titkár lakása lesz.

A választmány elhatározta, hogy legközelebb egy a választmány kebeléből alakult küldöttség fogja a védnöknek, továbbá a diszelnököknek a diszokleveleket átnyújtani. A tiszteletbeli tagoknak pedig a diszokleveleket az október folyamán tartandó közgyűlésen az elnök fogja átnyújtani.

Az elnökség a választmány megbízásából Máday Izidor, nyug. miniszteri tanácsost, az „Országos Állatvédő Egyesület“ érdemű elnökét, ki a pozsonyi egyesületet lelkes támogatásban részesítette, mint az egyesület megválasztott tiszteletbeli tagját egy igen meleg hangú felirattal üdvözölte.

A választmány elhatározta továbbá, hogy a németajku tagok részére egy német brosúrát fog legközelebb kinyomtatni. A brosúrát az állatvédelem legnagyobb előharcosa, báró Berlepsch János írta.

Az egyesület működésének súlypontját az iskolákra fogja helyezni. Ez az eszme, illetve ez a cél, már az alapszabályokban lett kidomborítva.

E célból az egyesület az iskolakertekben fészekodvakat és madáretetőket fog elhelyezni. Erre vonatkozólag a titkár jelenti, hogy az Állami polgári iskola kertjében már több fészekodut függesztett fel és egy madáretető házikót állított fel. Legközelebb hasonló intézkedéseket az „Állami tanítóképző intézetben“ és a többi iskolakertben is fog foganatosítani. A választmány elhatározza továbbá, hogy a város területén levő összes sétányokon, továbbá a ligeti diszkerten kisebb-nagyobb madáretető-házikókat fog felállíttatni.

A madáretető-kalácsokat a tanítóknak fogja kiszolgáltatni a kérelemmel, hogy azokat a gyermekek jelenlétében helyezték el a madáretető házikókban. Ily módon a gyermekek megfigyelhetik a madáretetők körül sürgölődő éneklő madarakat.

Ezen intézkedések foganatosítása céljából a választmány egy kisebb bizottságot küld ki, mely következő tagokból áll: Györök Márton, dr. Kovács

Lajos, Fehér Pál városi erdőmester, Kovarik Mihály és Zednik Pál városi műkertész.

A választmány elhatározza továbbá, hogy az iskolaszékekhez kérest fog intézni, azon célból, hogy azok a vezetésük alatt álló tanintézetek ifjusága körében az „Országos Ifjusági Madárvédő Liga“ alakítását kezdeményezzék. Erre vonatkozólag legközelebb egy felhívást fog közzétenni.

A titkár bejelenti továbbá, hogy Kutsera István városi rendőrfőkapitány egy nála tisztelgő küldöttség előtt kijelentette, hogy az egyesületet a legmesszebbmenő pártfogásban és támogatásban fogja részesíteni.

Soós Jenő városi m. kir. állatorvos „Állatvédelmi szabályrendelettervezetet“ dolgozott ki, melyet a titkár áttanulmányozott és kitűnőnek talált.

Indítványozza, hogy a választmány küldöttséget menessen a főkapitányhoz és kérje meg őt, hogy erősítse meg ezen szabályrendelet-tervezetet.

A választmány elhatározza továbbá, hogy a rendőrök részére meghozatja az „Állatvédők törvénykönyvét“ több példányban.

Az egyesület még október folyamán fogja megtartani a végleges alakuló közgyűlést. Dr. Hornyánszky Aladár theolog. akadémiai tanár lesz a közgyűlés ünnepi szónoka.

A **Kecskeméti Állatvédő Egyesület** augusztus 15-én választmányi ülést tartott, melynek jegyzőkönyvéből a következőket közöljük:

Jelenvoltak: Hanusz István elnökle alatt, Kerekes József, Konc József, Maurer János, Selymessy Ferenc, Szegedi György.

Elnök a gyűlést megnyitván, őszinte sajnálattal tesz jelentést arról a veszteségről, mely egyesületünket éri Selymessy Ferenc alelnökünk távozásával. Őt ugyanis a földmiv.-ügyi miniszterium itteni fő erdési állásából Budapestre helyezte át. Bármennyire örvendetes legyen is a hivatali előlépése, a mi egyesületünkben mégis csak a legnagyobb sajnálatot keltheti távozásának hire, mert az ő fáradhatatlan buzgósága, kiváló szakértelme adott életet a mi egyesületünknek s ugyanezen tulajdonságaival indította fejlődésnek.

A választmány tehát az egyesület érdekében mély sajnálattal veszi tudomásul kiváló érdemeket szerzett alelnökének távozásáról tett jelentését.

Elnök bejelenti Bertalan Jolán népiskolai tanítónő, választmányi tag és egyesületi könyvtáros elhunytát, aki az ügy iránt nemes érdeklődéssel viseltetett.

A választmány részvételének jegyzőkönyvileg ad kifejezést.

A titkár bejelenti, hogy az egyesület érdemes jegyzője: Nyirády Ferenc a városból eltávozván, helyére az elnök jegyzőül dr. Nagy Jánost kérte fel.

A választmány a távozott Nyirády Ferenc jegyzőnek buzgó működéséért köszönetét szavaz.

Titkár jelenti, hogy a városi tanácshoz az évi segély érdekében kérvény intéztetett, melyet a városi tanács kedvezőleg intézett el és az egyesületnek 200 korona segélyt engedélyezett. Az egyesület vezetősége írásban fejezte ki köszönetét, mit a választmány örömmel vesz tudomásul.

Titkár jelenti, hogy a „Kecskeméti ipar-hitelintézet és népbank“, a „Központi takarékpénztár“ és a „Református Egyház“ alapító tagokul léptek az egyesületbe. Örvendetesen tudomásul vétetett.

Titkár bejelenti, hogy a pusztai tanítótestület köszönetét fejezte ki a neki küldött 60 darab fészek-oduért, a községi iskolaszék pedig az ajándékkép küldött 200 darab Gyermechnaptárért.

Titkár jelentést tett a madárvédelmi törvényes intézkedések ellen elkövetett kihágások tárgyában tett többrendbeli feljelentésről és azok eredményéről.

Titkár jelentést tett a városi ültetvényekben elhelyezett mesterséges fészekoduknak Csörgey Titusz a M. O. K. titkára, Selymessy Ferenc alelnök, Vágó László városi főerdész és az egyesületi titkár által történt megvizsgálásáról, mely vizsgálatnak kedvező eredményét a választmány örömmel vette tudomásul.

Selymessy F. alelnök meleg szavakkal jelenti a választmánynak, hogy az egyesület titkára ez év tavaszán is több pusztai iskolában tartott ifjaknak s felnőtteknek szemléltető előadást a madárvédelemről, s ezenkívül kiadta iskolai használatra szánt madárvédelmi dolgozatát. Helyesléssel vétetett tudomásul.

Titkár jelenti, hogy a város gazdasági osztálya véleményt kért az állatvédelem céljából alkotandó városi szabályrendeletre nézve; jelenti továbbá, hogy ez a tárgy a március 8-ára hirdetett választmányi gyűlésre ki volt ugyan tűzve s habár a gyűlés megtartható nem volt, mégis ugyanekkor a szabályrendeletre vonatkozó vélemény kidolgozására Selymessy alelnök, Fűvessy Imre választmányi tag s az egyleti titkár vállalkozott. Végül jelenti a titkár, hogy az egész szabályrendelet tervezetét kidolgozta s ezt a gyűlésnek bemutatja. A választmány egész terjedelmében felolvastatta a dolgozatot s néhány pontja fölött eszmecsere folytatott, majd az alelnök indítványára elhatározta, hogy e tervezetet néhány példányban legépelteti s alelnök útján eljuttatja az anyaegyesület vezetőségének s Csörgey Titusz urnak véleményezés végett. A választmány az alelnök indítványa értelmében határozott.

Selymessy Ferenc alelnök városunkból való elköltözésére hivatkozva, egyleti tisztségéről lemond s meleg szavakkal bucsuzik az egyesülettől. Kéri a választmányt, hogy az alelnöki tisztség ideiglenes betöltéséről az alapszabályok 8. §-a alapján gondoskodják, egyszerűen ajánlja, hogy e tisztségre Szakács Ödön urat kérje föl, ki mint választmányi tag eddig is élénk részt vett egyleti céljaink előmozdításában s ki mint a természetrajz tanára szakismereteivel is sokat használhat az állatvédelem ügyének.

A választmány a legmélyebb sajnálattal veszi az alelnök lemondását, de a változott körülmények kényszerének engedve, a lemondást kénytelen elfogadni; ugyanekkor azonban megörökíti jegyzőkönyvében Selymessy Ferenc alelnökének el nem muló érdemeit, s a legnagyobb elismeréssel emeli ki, hogy az egyesület létesítése legfőképen az ő érdeme, de az egyesületi működés élénkségét is, meg az eddig elért eredményeket is főképen az ő fáradhatatlan buzgalmának és szakértelmének köszöni a választmány s ezen elismerő

köszönetét távozó alelnökének azzal a kérelemmel adja jegyzőkönyvi kivonatban, hogy egyesületünket őrizze meg kedves emlékében, s szíves érdeklődését és jóindulatu támogatását ezentul is tartsa fenn ügyeink iránt. Egyesületünknek az orsz. központban való képviselőtől is lemondván az alelnök, e tárgyban ez idő szerint nem kíván a választmány intézkedni, s kéri a távozó alelnököt a megbízás további viselésére. Végre a választmány a tett indítvány értelmében megbizta az alelnököt és titkárt, hogy Szakács Ödön főgimn. tanár urat az alelnöki tisztség elfogadására kérik fel.

(Mint utólag értesülünk, sikerült Szakács Ödön főgimn. természetrajzi tanár urat az egyesület alelnöki tisztségének megnyerni, mely tisztségben örömmel üdvözljük.)

A Szentgotthárdi Állatvédő Egyesület választmánya szept. hó 18-án ülést tartott. Káposztássy Jusztinián elnöklete alatt jelen voltak: Czigány János, Fodor Árpád, Huber Miksa, Pum Károly, Reischl Gyula, Tóth József és Urweisz József.

Fodor Árpád alelnök jelentést tett a legutóbbi választmányi ülés óta történetéről. Bemutatja a nagy számban beérkezett iratokat. Jelentést tett az alelnök kiküldetéseiről. Május 3-án Budapesten a szövetségi közgyűlésen volt, június 29-én Celdömölkön alakuló ülésen, július 27-én Muraszombatban alakuló előértekezleten, augusztus 9-én Sárvárótt és augusztus 10-én Vasvárótt alakuló ülésen. Fodor Árpád alelnök mind a négy helyen nagyhatású előadást tartott. Németujvárotról, Körmendről, Felsőőrötről és Szombathelyen is járt a járási egyletek ügyében. A szövetség közgyűléséig bizonyára meglesz a megye minden járásában az állatvédő egyesület.

Káposztássy Jusztinián elnök meleg szavakkal mondott köszönetet az alelnöknek eredményes fáradozásáért.

Az alelnök jelentést tett az O. Á. V. E.-től kapott 400 darab kiadványról, azoknak szétküldéséről és a könyvtár számára érkezett 5 darab könyvről.

Az állat- és madárvédelmi füzetekből 250 darabot ajándékozott az egyesület az új és az alakulóban levő testvéregyesületeknek és 250 darabot a szombathely-egyházmezei tanítóegyesületnek.

Ennek közgyűlésén f. hó 15-én Pum Károly egyesületi pénztáros nagyhatású előadást tartott a madárvédelem iskolai eszközeiről. (L. a 2-ik oldalon.)

Jelentést tett továbbá az alelnök a följelentésekről és a nagyarányú taggyűjtéséről. Épen 100 új rendes tagot győjtött az alelnök, kettő kivételével mind helybelieket. Ézzel a tagok száma 270-re emelkedett. Ennek következtében napirendre fog kerülni a választmány kibővítése végett az alapszabályok módosítása.

Bemutatta végre az alelnök a járás madárvédelmének eredményeit.

Az alelnök előterjesztésére ezer darab új fészkelő odura 915 koronát szavazott meg a választmány, melyet 3 vagy 4 évi részletben fizet meg az egylet, de az 1000 fészkelő odvat már az ősszel kiakasztja. Minden

község 10 darabot kap ingyen. Etetőszekrényeket is beszerez az egyesület.

Hosszasabb eszmecsere után bezárta az ülést az elnök.

A soproni állatvédő egyesületnek f. évi szeptember hó 26-án tartott választmányi üléséről szóló jelentés.

Az utolsó ülés óta történt fontosabb dolgok:

1. A kecskék legeltetésére vonatkozó beadványra a városi tanács azt válaszolta, hogy a legeltetés azért lett megtiltva, mert ezek az állatok a faültvényekben és az utak mentén lévő fáknak óriási kárt okoztak. Ezért a kecskék legeltetését ezentul sem engedheti meg.

2. Az országos állatvédő egyesület adott a „Miként ünnepezzük a madarak és fák napját” című könyvből 10 példányt. Ebből 2 db a könyvtárunkba került, a többi szétosztott az iskolák között.

3. A pénzügyigazgatóság felhívása folytán bejelentetett az egyesület múlt évi mérlege és a kiadások részletes kimutatása.

4. A savanyukuti fürdőbizottság az 1907. évi tagsági hozzájárulás címén 10 koronát küldött.

5. Rupprecht Olivér ur (Sajtoskál) felemelte alapító tagsági díját 40 koronáról 60 koronára.

Fogadják ezutal is hálás köszönetünket.

6. A m. ornith. központ felkérése folytán beküldetett az egyesületünk részéről Sopronban alkalmazott madárfészek-odvakról és madáretető-készülékekről, illetve az alkalmazásuk eredményéről szóló jelentés.

E szerint 259 darab, itt *igyenesen alkalmazott* odu közül csak egy maradt üresen, huszonkettőben veréb fészkel, a többi 236-ban pedig cinke és más különféle hasznos madár. Az etető-készülékek közül legcélszerűbbnek bizonyultak az első titkár tervrajzai után készült etető-kunyhók, mert ezeknél az etetés egy nagyobb terület számára összpontosítva van, így könnyebben ellenőrizhető és azonkívül a tetejük alatt köröskörül levő karzaton, zord időjárásakor, számos madár menedéket keres és talál.

7. Az utolsó ülés óta belépett 6 vidéki és 4 soproni új rendes tag.

Határozatok:

1. A baranyakárászai gyárból megrendeltetik 50 darab madárfészek-odu. Ebből egyelőre 25 darab az Erzsébetligetben lesz alkalmazva.

2. Azon 1 vidéki és 5 soproni tag, aki fizetési kötelességének az idén még nem felelt meg, átíratilag fel lesz szólítva, hogy kötelességének tegyen eleget.

3. A vidéki iskolák nyomtatandó körlevél útján fel lesznek kérve, hogy lépjenek be mint rendes tagok,

Krump Miklós

I. titkár.

Szentgotthárd és Vidéke madárvédelmi viszonyairól az á. v. egyesület érdekes és kimerítő jelentést küldött a Magyar Ornithológiai Központhoz, melyből a következőket emeljük ki:

A Magyar Ornithológiai Központ fölkérte az egyesületet, hogy küldje be az évi madárvédelem eredményeit. Az egyesület kérdőíveket nyomtatott és szétküldte

ezeket a járás hatvan iskolájába. Az iveknek alig fele érkezett vissza, melyek eredményét a következő számok tüntetik fel: jelentés tétetett összesen 620 kihelyezett fészekoduról, melyek közül 278 régi házilag készült egyleti, fatörzsalku, 25 drb Kühnel-féle odu, 294 ládika és 23 Fábry Pál vasdobrai ev. lelkész által régi orgonasipokból készített fészkelő. Az elfoglalt fészekodvak száma 504; verebek elfoglaltak 159-et, hasznos madarak 345-öt.

A beérkezett jelentésekben foglalt érdekesebb adatok közül megemlítjük, hogy: Szentgotthárdon 107 kitett fészekodu közül 84-et foglaltak el madarak, de 55-öt verebek. A legszebb eredményt Sztójka dr. érte el, kinek mind a hét odvát cinegék foglalták el. Szabadon igen sok és sokféle madár tenyészett a környéken, különösen a kis erdőben, a Várhegyen és a Nagykolompos pompás hársain.

Csak 32 községből érkezett tudósítás, de ezek közül is tagadó 9. Legszebb eredmény van Ercsenyén. Itt 120 ládikafészkelőből 90-et hasznos madár, 10-et veréb foglalt el. Vasdobrán 55 ládikából 54-ben seregély, 1-ben fakúsz költött. Köröstyénben, Magasfokon, Felsőszölnökön és Rakson szintén sok ládikaoduban fészkeltek. Zsidán, Rakson, Farkasán, Lapincsolasziban a fatörzsalku odvak is szép számban és szerencsével szolgáltak.

Szép érdemeket szereztek a madárvédelem terén az egyesület jelentése szerint: Fábry Pál ev. lelkész és Müller Ferenc tanító Vasdobrán, Lukács János vendéglős Zsidán, a lapincsolasi, magasfoki, felsőszölnöki, senyeházi és ercsenyei tanítók.

A verebek rémitően elszaporodtak, különösen a városban. Ennek az egyik oka, hogy régi odvainknak nem jár le a földelük, tehát nem lehet belőlük nyomban kipusztítani a verebeket és hogy rossz helyeken, ut mellett és igen magasán lógnak az odvak. A verebek az etetőkről is elkergetik a többi madarat.

A szarkák, kányák, karvalyok, vércsék, varjak tojásait kiszedik a falusi gyerekek, és az egylet pénztárosa, Pum Károly 6 fillért ad darabjáért. Az idén 427 tojásért 25 korona 62 fillért fizetett ki a pénztáros, tavaly 124 tojásért 7 korona 44 fillért. A téli etetés nagyban folyt az egész télen, bár nem volt az idén nagy szükség rá. Az egylet 30 drb. ducos etetőt állított fel; 10-et a városban köz-helyeken; ezekre az egylet rakta a madáreselget: kendermagból, kölesből, ocsuból álló magkeveréket.

Sok etetőszekrény volt ezeken kívül pajtában, felszerben, folyosón, ablakban és egyéb védett helyeken is etették a madarakat, különösen az iskolás gyermekek. Gabonaféléket, tök-, len-, kender-, napraforgó-magot, zsiradékot, szalonnát, ételmaradékot adtak a madaraknak, A városban bizony nagyrészen verebek foglalták el az etetőket, de van sok sármány és barázdabillegető is. Igen sok pipis volt, ezeknek a földre kellett szórni a magvakat. A falvakon cinkék és más hasznos madarak táplálkoztak az etetőkön.

SZEMLE.

Sziam sorsa. Azon sajnálatos eset alkalmából, hogy a székesfővárosi állatkert Sziam nevű elefántja ápolóját megölte, *dr. Lendl Adolf* műegyetemi magántanár, a „Magyar Hírlap“ 1908. szeptember 24-iki számában többek között a következőket írja:

Az elefántok általában nagyon jó indulatúak és türelmesek; hisz a távol Keleten háziállatok, miként nálunk a szarvasmarhák vagy lovak és az indus szavára hallgatnak. Csak nagyon elvétve vannak köztük vad természetű állatok.

Az állatkertiek között gyakrabban találkoznak rosszajlamu hímek, melyek valószínűleg már fiatal korukban elrontva, mint a csikókorában elrontott harapós ló, időnként veszedelmesek és megbízhatatlanok. Az fokozza ingerültségüket, ha nincsen párjuk, családjuk és ha rabságukat szűk helyen egymagukban kénytelenek munkátlannul, örök unalomban eltölteni. Teljesen jámbor módon viselkednek hónapokon át, de a legcsekélyebb okból is hirtelenül megharagszanak és bosszúállók.

Hát ilyen szerencsétlen rab a mi elefántunk is. Látszólag beletörődött sorsába; időnkint azonban már régebben is voltak gyilkos rohamai. Hiszen ezért a bűnös multjáért kaptuk ajándékba a schönbrunni állatkertből.

Az ilyen állattal nem szabad ingerkedni, mert a legcsekélyebb vigyázatlanság fellobbanthatja az otromba óriás hirtelen dühét.

Az ápoló kell, hogy ismerje a gondjaira bizott állatokat; a tigrissel se szabad barátkozni, de még a kicsiny vadmacskával sem. Ellenben sok más állat ketrecébe nyugodtan bemehet az ápoló. A mi ápolóink a régi állatkert rendszerében nevelkedett, részben teljesen tudatlan emberek, akik ha illedelmesen viselkednek is és állataikat félig-meddig megszokták bár, a közönséges kocsis-kvalifikáció fölé csak részben emelkedhettek. Semmiféle szakismereteik nincsenek; dresseur-iskolában nem voltak. Ezen változtatni eddig még nem lehetett. Az a szerencsétlen ember is csak úgy beleszokott az elefántápolásba, de hozzá nem értett, mert különben nem tisztogatta volna az elefánt ormánya végét egy másutt használt suroló kefével. Az elefántnak legérzékenyebb része az ormánya vége; azzal tapintgat és oly finom az érzéke, hogy megkülönbözteti vele az eléje dobott krajcárt a hamis pénztől vagy gombtól. Ugyancsak az ormánya végén van a két orrryuka is. És — bocsánatot kérek a hasonlatért — még a legszelidebb ember se túrné el nyugodtan, ha valaki piszkos kefével az orrába piszkálna; hát felförmedt a különben is megbízhatatlan állat is és bosszuját rögtön kitöltötte azon a szerencsétlen ápolón.

Jóindulatu állat belőle már nem lesz soha; tul van már azon a koron, hogy idomítani lehetne. Azonban megfelelően biztosított helyen, meg neki való körülmények között eltartható bármeddig. Az ápolók ismerik megbízhatatlan természetét, óvatos módon gondolhatják, mint más veszedelmes állatot. A tavasszal uj és

nagyobb háza lesz, meg terjedelmes udvara, párja és tanult dresseur-ápolója. Miért vesztegetnők el a különben 8—10 ezer korona értékű, szépen kifejlődött állatot? Addig ugyan kétségtelenül ügyelni kell reá nagyon.

Külföldi állatkertekben foglalkoztatják az elefántokat. Megjegyzendő, ha többen vannak együtt, akkor szelidebbek és csak időnkint kell őket elválasztani egymástól. Köveket, fatörzseket hordatnak velük ide-oda; nyargalnak rajtuk s ezt nagyon szeretik, mert nem unatkoznak örökké. A cirkuszokban is láthatunk gyakran szelid, okos, engedelmes elefántokat, melyek bajt nem okoznak, ha megfelelően bánnak velük. A Sziám már nem fog beválni ilyennek sohasem; de mutogatni való példánynak tarthatjuk, mint sok más megközelíthetetlen állatot.

Az „**Állattenyésztési és Tejgazdasági Lapok**“ lapunk, az „**Állatvédelem**“ négy közleményét reprodukálva, megjegyzésekkel él, melyeket köszönettel veszünk s fel-
említünk.

A „**ludak kopasztása**“ kérdésében igen helyesen rámutat arra, hogy igenis, az emberségesebb és okosabb kopasztás helyén van, de a kopasztás óriási jövedelemmel is járván, az ellen erősebben állást foglalni nem is lehet sikeresen, de nem is indokolt.

A „**róka védelme**“ közleményre megjegyzi — szerintünk is helyesen — hogy igaz lehet ugyan a rókának az az előnye, amelyet dr. *Rörig* tulajdonít neki, de egyéb tekintetekben vett káros volta oly nagy, hogy okkal-móddal erősebb pusztítása is indokolt.

Állatok világa.

Könyöradománygyűjtő kutya. A „London and South Western Raillway“ vasutvállalat árvaházában egy kutya van alkalmazásban, melyet „London Jack II.“ név alatt egész London városa ismer. A kutya állandóan a Waterloo nevű vasuti indóházban tartózkodik és minden vonat érkezésekor az utasok tömege közé vegyülve könyöradományokat kéreget az árvaház javára. London Jack ilyen módon több, mint 20.000 koronát gyűjtött már. A neve mellé csatolt II. azt jelzi, hogy egy hasonló kitűnőségű „London Jack I“-nek a fia. *m. i.*

VEGYESEK.

Dr. Kováts György emléke. A Pozsonyi Orvos Természettudományi Társaság f. évi közgyűlésén dr. Mergl Ödön Pozsony szab. kir. város tisztí főorvosa emlékbeszédet tartott dr. Kanka Károly és dr. Kováts György, a társaság két előkelő elhunyt tagjáról. Dr. Mergl főorvos a tömören tartott két emlékbeszédben főülemelkedett azon a sablonon, mely az ilyen emlékbeszédeket rendszerint jellemzi. Egyszerű szavakban, de mint az elhunytaknak tisztelő kartársa és valódi hú barátja mindvégig meleg érzéssel jellemezte mindkettőjüket. Dr. Kanka Károly, a társaságnak volt elnöke mint a szabadságharc részese, egy hosszú, odaadó munkával telt szemorvosi pálya kiváló képviselője tűnik fel

előttünk. Dr. Kováts György emlékének szánt szavakról külön akarunk megemlékezni, leginkább azért, mert nagyrabecsült munkatársunk Dr. Kováts Lajos a Pozsonyi Á. V. E. titkárnak édes atyjáról van szó, kiben a dr. Mergl által elmondottak után csakugyan reá ismerhetünk arra az apára, kinek példáját és nyomdokait fia követi. Dr. Kováts-ról mondott emlékbeszédből a következő tételeket óhajtjuk idézni: Mint kórház- és rendőrorvos tiszteletbeli főorvosi és királyi tanácsosi címmel lett kiténtetve. „Dr. Kováts György kiváló orvos s kiváló emberbarát volt; már orvosi működésének első éveiben ott találjuk több nyilvános intézmény élén. 1869 óta az önkéntes tűzoltók és 1878 óta a vöröskereszt-egyesület orvosi tanácsadója volt, 1870-ben alapította a Szt. István bölcsődét, 1873-ban dr. Zlamallal egyetemben a szegény beteg gyermekeknek rendelő intézetet, ugyanekkor a Ferenc József-gyermekkorház fizetés nélküli igazgató orvosa lett. 1875-ben alapította a városi népkonyhát, 1880-ban pedig mint a vöröskereszt-egylet pozsonyi tartalékkórházának igazgatója újjászervezte ezen kórházat és az egyesület orvosi szolgálatát.“

„— A természet iránti szeretet már ifju korában sokat csalta ki a szabadba, különféle gyűjtemények voltak ezen vándorlásainak eredménye, kedvenc szakmája azonban az ornithologia volt, melynek sok időt és nagy áldozatokat szentelt. Gyűjteménye még a 80-as évek végén a magán gyűjtemények legszebbike közé tartozott, később azonban tulságos elfoglaltsága miatt nem ápolhatta úgy, mint ahogy szeretete volna s ezért felosztotta a helybeli múzeumok közt.“

Dr. Mergl emlékbeszédének végén azt mondja, hogy az elmondottakból kitűnik, hogy dr. Kováts György ki volt és mi volt egész életének vezérszavai: „A humanizmus legideálisabb alakja: az emberiség összessége iránti szeretet!“

Mi állatvédők, akik első sorban emberbarátoknak valljuk magunkat, kellőképpen értékelhetjük az emlékbeszéd szép szavaiból kiáradó kegyeletet egy olyan férfiú irányában, aki a szó legszebb értelmében ember volt.

— yi —

Szerkeszti **MONOSTORI KÁROLY** tanár, egyesületi titkár,
felelős szerkesztő.

Kiadja az **ORSZÁGOS ÁLLATVÉDŐ EGYESÜLET.**

Az Országos Állatvédő Egyesület kiadásában

megjelent és az egyesület helyiségében (Ernö-u. 11—13) kaphatók:

ÁLLATVÉDŐK TÖRVÉNYKÖNYVE. Az állatvédelemre vonatkozó összes és állategészségi nevezetesebb törvények és rendeletek gyűjteménye. Irta: K. Nagy Sándor, pestvidéki kir. törvényszéki bíró. Harmadik kiadás. Ára 60 fillér.

AZ OKSZERŰ MADÁRVÉDELEM ESZKÖZEI.

Irta Chernel István, a Kőszegi Állatvédő Egyesület elnöke. Ára 30 fillér.

AZ „ORSZÁGOS ÁLLATVÉDŐ EGYESÜLET“ ÉS A „MAGYARORSZÁGI
 ≡ ÁLLATVÉDŐ EGYESÜLETEK SZOVETSÉGÉ“-NEK KÖZLÖNYE ≡

BUDAPEST IX., ERNŐ-UTCZA 11-13. sz. TELEFON 85-12.

Ezen lap közleményeinek utánnymását nemcsak szívesen megengedjük,
 hanem tisztelettel kérjük is.

Megjelenik egyszer havonként. □ □ Előfizetési ára 1 évre 2 korona.

V. ÉVFOLYAM

1908 NOVEMBER

:: 11. SZÁM ::

TARTALOM: Új rendőrségi intézkedés a székesfővárosi lókinzások ellen. — Téli állatkinzás. — Az időszerű teendők főbbjei a madár- és egyéb állatvédelem terén. (II.) — A breszlai állatkertből. — *Egyesületi hírek:* A „Céldömölk és Vidéke Állatvédő Egyesület“, — A pozsonyi állatvédő egyesület. — A Körmenti Állatvédő-Egyesület. — A Nyiregyházi Állatvédő-Egyesület működéséről. — Állatvédő Egyesület Aradon. — *Szemle:* A madarak téli etetéséhez. — Az állatvédelem és a közigazgatás. — A madárvédelem érdekében. — *Vegyesek:* Halottak napján. — Byron kutyája. — *Hírek:* A szombathelyi kulturpalota. — A „Pozsonyi Toldy-Kör“. — Scherz páter. — *Irodalom:* „A madarak hasznáról és káráról.

Új rendőrségi intézkedés a székesfővárosi lókinzások ellen.

Sok évi tapasztalásból tudván azt, hogy erősebb hóesések és sikos utak idején fuvartulajdonosok s kocsisaik minduntalan vétének a fuvarozás és lóvadás tárgyában kiadott tanácsai és rendőrségi rendeletek ellen, az idej első nagyobb hóesés napján (nov. hó 9-ikén) avval az írásos kérelemmel fordultunk a főkapitány uihoz, hogy szíveskedjék az idevágó rendeletek emlékébe idézésével s illetőleg új rendelettel az érdekelteket a fennálló szabályok betartására felhívni.

Másnap (10-ikén) már meg is jelent a következő rendelet:

A buda pesti m. kir. államrendőrség főkapitánysága.
 39872./1908.

Rendelet.

A terhes szekerekkel való közlekedésről alkotott 470/1902. kgy. sz. szabályrendelet 7. §-nak rendelkezése szerint minden szekeret csak annyira szabad megterhelni, hogy a rakomány sulya egyrészt a szekér hordképességével, másrészt pedig figyelembe véve a használandó út minőségét is, a vonóállatok erejével helyes arányban álljon.

A 6. §. szerint téli időben a lovak éles patkóval látandók el.

Dacára ezen érvényben levő rendelkezéseknek, már az első nagyobb hóesés napján azt tapasztaltam, hogy a fuvarosok egy része a megnehezült ut-